

บทที่ ๔

แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ

๔.๑ การเตรียมความพร้อมให้แก่คนพิการ

๔.๑.๑ การศึกษาและการฝึกอาชีพของคนพิการ

แม้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ จะมีการกำหนดสิทธิการศึกษาของคนพิการไว้แล้ว และปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอเพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของประเทศไทยเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งให้คนพิการได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึง และเสมอภาค โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ๗ ข้อ ได้แก่ ๑. เพิ่มโอกาสให้คนพิการได้รับบริการทางการศึกษา ๒. วิจัยและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้เหมาะสมสำหรับคนพิการ ๓. พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ๔. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้สำหรับคนพิการ ๕. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ๖. พัฒนาระบบการบริหารและกลไกในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และ ๗. ปฏิรูประบบการเงิน การคลัง และงบประมาณเพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการ ได้จัดทำแผนการศึกษาคนพิการไว้แล้ว แต่การกำหนดแผนดังกล่าวก็เป็นกำหนดแผนงานอย่างกว้าง และขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งในแผนปฏิบัติการจำเป็นต้องกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ประกอบกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนพิการ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงแรงงาน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดควรร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาและการฝึกอาชีพแก่คนพิการที่เป็นเอกภาพ เพื่อส่งเสริมให้คนพิการมีการศึกษาและการฝึกอาชีพอย่างมีคุณภาพเพื่อให้มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

นอกจากนี้ แม้จะมีหน่วยงานของรัฐ เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และองค์กรเอกชน ฝึกอาชีพแก่คนพิการแต่ในการฝึกอาชีพของหน่วยงานของรัฐก็เป็นการฝึกร่วมกับคนทั่วไป ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับคนพิการซึ่งมีลักษณะเฉพาะ หน่วยงานของรัฐจึงควรปรับเปลี่ยนแผนการฝึกอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพความพิการ โดยอาจร่วมกับองค์กรเอกชนเพื่อทำการฝึกอาชีพให้แก่คนพิการ และจัดให้มีการออกเอกสารรับรองการผ่านการฝึกอาชีพเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพต่อไปได้

ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาและการฝึกอาชีพแก่คนพิการ เพื่อให้คนพิการได้มีทักษะและความชำนาญตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

๔.๑.๒ การเพิ่มช่องทางในการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจ้างงาน

หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีศูนย์แนะแนวแก่คนพิการเกี่ยวกับการศึกษาและการทำงานเพื่อให้คนพิการสามารถเลือกศึกษาได้ตรงตามความต้องการของตนและตรงตามความต้องการของตลาด และให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของคนพิการ รวมทั้งควรให้คนพิการสามารถสมัครงานผ่านทางระบบออนไลน์ ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คนพิการอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่นั้นได้ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของคนพิการในการเดินทางไปสมัครงาน

๔.๒ การรับคนพิการเข้าทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๒.๑ การจัดสรรงบประมาณและกำหนดอัตราค่าจ้าง

เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจ้างบุคลากร อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของงานคนพิการ จึงมีข้อพิจารณาว่า รัฐควรให้การอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจ้างงานคนพิการเพื่อเป็นการลดภาระด้านค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้อยู่ภายในวงเงินที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่เป็นการจ้างงานคนพิการนอกเหนือจากที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนด เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการจ้างงานคนพิการเพิ่มขึ้น

๔.๒.๒ การใช้ดุลพินิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาคุณสมบัติ

เนื่องจากการพิจารณาคุณสมบัติทั่วไปของผู้สมัครเข้าคัดเลือกเป็นข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นด่านแรกในกระบวนการเข้าทำงานของคนพิการ จึงควรมีการให้ความรู้แก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อไม่ให้มีการพิจารณาคุณสมบัติในการคัดเลือกบุคลากรที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่ธรรมต่อคนพิการ โดยอาจจัดทำเป็นคู่มือในการพิจารณาเพื่อให้เป็นไปโดยถูกต้องและมีมาตรฐานเดียวกัน

๔.๒.๓ การเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลและการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการมีงานทำของคนพิการเป็นหนึ่งในมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งจำเป็นต้องมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น การได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน จึงเป็นพื้นฐานในการดำเนินการของทุกภาคส่วน เช่น ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนที่ใกล้ชิดคนพิการมากที่สุดย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงจำนวนประชากรที่พิการเขตพื้นที่ของตน ประเภทของความพิการ การได้รับการดูแลด้านสาธารณสุขและด้านการศึกษา การมีงานทำ และรายได้ เพื่อใช้ประกอบการดูแลคนพิการที่อยู่ในเขตพื้นที่ของตนซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนและทั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นหรือในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้อีกด้วย

๔.๓ การกำหนดสภาพบังคับของกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐ

ควรกำหนดให้มีการควบคุมดูแลให้หน่วยงานของรัฐมีการปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ตาม หากไม่มีการปฏิบัติตามก็มีข้อพิจารณาว่า สมควรที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อกำหนดมาตรการบังคับหรือไม่ เนื่องจากหากกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเช่นเดียวกับกรณีของเจ้าของสถานประกอบการ ก็เป็นภาระงบประมาณของรัฐ

ขณะนี้ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอก็ได้เพิ่มเติมบทบัญญัติที่เป็นมาตรการบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมากขึ้น อันรวมถึงการรับคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐด้วย ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติ

ไว้เป็นร่างมาตรา ๑๓/๑¹ โดยมีสาระสำคัญกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฯ หากหน่วยงานของรัฐใดไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ให้สำนักงานฯ แจ้งให้หน่วยงานของรัฐนั้นปฏิบัติตามภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในกำหนดเวลา ให้สำนักงานฯ รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไป

---

¹ร่างมาตรา ๑๓/๑ ในการตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามที่กฎหมายกำหนดเมื่อสำนักงานพบว่าหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ให้สำนักงานแจ้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลดังกล่าวให้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้สำนักงานดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐ ให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไป

(๒) ในกรณีที่ป็นองค์กรเอกชนหรือบุคคลใด ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาสั่งการเพื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายนั้น หากหน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้งละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าจนอาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่คนพิการ ให้รายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายกับองค์กรเอกชนหรือบุคคลนั้น และให้ดำเนินการตาม (๑) กับหน่วยงานของรัฐต่อไป ทั้งนี้ มติของคณะกรรมการให้เป็นที่สิ้นสุด